

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Zdeňka Pivoňky a soudců Mgr. Miroslavy Kašpírkové a Mgr. Alexandra Krysla, v právní věci žalobce **K. A.**, bytem S., E. H., E. K., t.č. Zařízení pro zajištění cizinců, Bělá pod Bezdězem, Bělá Jezová, zastoupeného Mgr. Evou Holou, s adresou pro doručování Organizace pro pomoc uprchlíkům, Plzeň, Sady Pětatřicátníků 33, proti žalovanému **Policii České republiky, Krajskému ředitelství policie Plzeňského kraje**, se sídlem Plzeň, Nádražní 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15.11.2011, č.j. KRPP-80946-18/ČJ-2011-030022, ve znění opravného usnesení ze dne 22.11.2011, č.j. KRPP-80946-30/ČJ-2011-030022,

t a k t o:

- I. **Rozhodnutí žalovaného ze dne 15.11.2011, č.j. KRPP-80946-18/ČJ-2011-030022, ve znění opravného usnesení ze dne 22.11.2011, č.j. KRPP-80946-30/ČJ-2011-030022, se z r u š u j e a věc se v r a c í k dalšímu řízení žalovanému.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í

Žalobce se žalobou domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 15.11.2011, č.j. KRPP-80946-18/ČJ-2011-030022, ve znění opravného usnesení ze dne 22.11.2011, č.j. KRPP-80946-30/ČJ-2011-030022 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byl žalobce podle § 124b odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) zajištěn za účelem vycestování. Doba zajištění žalobce byla podle § 125 odst. 1 zákona o pobytu cizinců stanovena na 90 dnů od okamžiku omezení svobody.

Žalobce žalobu odůvodnil tím, že rozhodnutí bylo vydáno v rozporu se zákonem, neboť podmínky pro zajištění podle předmětného (ani jiného ustanovení) nebyly naplněny. Rozhodnutí, na jehož základě má být žalobce zbaven svobody na 90 dní, je navíc v rozporu s článkem 5 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Žalobce byl zajištěn podle § 124b zákona za účelem vycestování. Podle předmětného ustanovení může policie zajistit cizince, který 1) nevyužil možnosti dobrovolné repatriace a 2) je dána jedna ze tří podmínek písm. a) až c). V případě žalobce je podle žalovaného dána podmínka písmene b), neboť žalobce nevycestoval po pravomocném ukončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany z území ve lhůtě stanovené výjezdním příkazem nebo ve lhůtě 30 dnů, nebyl-li cizinci výjezdní příkaz udělen. Citované ustanovení o zajištění se tedy aplikuje na osoby, které musí splnit obě podmínky kumulativně. V případě žalobce lze toliko souhlasit s tím, že v minulosti bylo v jeho případě ukončeno řízení o mezinárodní ochraně, a to dne 14.2.2011 rozhodnutím Nejvyššího správního soudu ve věci. Nicméně není zřejmé, kdy přesně měl žalobce vycestovat, resp. využít možnosti dobrovolné repatriace. V rozhodnutí není ani uvedeno, kdy bylo rozhodnutí Nejvyššího správního soudu žalobci doručeno, resp. kdy se o něm dozvěděl (například od advokáta, jehož zastoupení mělo být v řízení obligatorní). V jaké fázi měl tedy žalobce mít povinnost (a zároveň možnost) využít dobrovolné repatriace není zřejmé. Pokud totiž cizinec není o ukončeném řízení advokátem v zásadě okamžitě informován, nemůže (z důvodu na své vůli nezávislých) repatriace vůbec využít. Ustanovení § 54a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, totiž umožňuje dobrovolnou repatriaci (resp. podání žádosti o ní) pouze do 24 hodin od právní moci kasační stížnosti. Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31.1.2011 bylo doručováno JUDr. Zemanovi, který, soudě podle vyjádření žalobce v protokolu, mu jej doručil poštou na adresu do Příbrami (pravděpodobně tedy po právní moci rozhodnutí). Žalobce tudíž ani v minulosti neměl možnost dobrovolné repatriace využít, tudíž nenaplnil jednu z podmínek zákona pro zajištění podle § 124b. Žalobce dále konstatoval, že podmínky pro zajištění musí být aktuální (trvat) v době, kdy se o zajištění rozhoduje. Jinými slovy, cizinec musí nadále mít povinnost vycestovat, aby mohl být zajištěn za účelem vycestování. Tento výklad plyne již ze samotného gramatického znění zákona, tak z článku 5 odst. 1 Úmluvy, který především určuje, kdy je možné přistoupit ke zbavení svobody jednotlivce. Podle čl. 5 odst. 1 písm. f) lze přistoupit ke zbavení svobody osoby (cizince) jen v případě zákonného zatčení nebo jiného zbavení svobody osoby, aby se zabránilo jejímu nepovolenému vstupu na území, nebo osoby, proti níž probíhá řízení o vyhoštění (v originálním znění: „action is being taken with a view to deportation“). V době, kdy bylo rozhodnutí vydáváno, tedy dne 15. 11.2011, bylo zcela zřejmé, že žalobce nemá povinnost vycestovat a nemůže být ani vyhoštěn. Žalobci, občanu Sýrie, bylo totiž sice uděleno týž den správní vyhoštění, zároveň s tím ale bylo v rozhodnutí (č.j. KRPP-80946-15/ČJ2011-030022) žalovaným konstatováno, že na dotyčného se vztahují důvody znemožňující vycestování podle § 179 zákona o pobytu cizinců. Žalovaným bylo tedy rozhodnuto na základě závazného stanoviska OAMP MVČR, že žalobce vycestovat nemůže. Zajištění za účelem vycestování je tak ve zjevném rozporu s tím, že týž orgán konstatoval v jiném správním aktu nemožnost žalobce vycestovat. Žalobce proto rozhodnutí považuje za nezákonné a stojící v rozporu s článkem 5 odst. 1 Úmluvy. Účel zajištění totiž nemůže být zjevně naplněn, protože ani vycestování, ani případná realizace rozhodnutí o správním vyhoštění není možná. Namísto zajištění, jehož účel nemůže být v důsledku rozhodnutí žalovaného z téhož dne naplněn, byl správní orgán (žalovaný) povinen postupovat tak, jak mu to ukládá zákon o pobytu cizinců v § 120a odst. 4 zákona, tj. udělit vízum za účelem strpění pobytu. Za zcela nepřezkoumatelné,

resp. nepochopitelné, je potřeba označit úvahy správního orgánu, kterými odůvodnil délku zajištění. Zcela ve svých úvahách opět opomíjí, že k žádné realizaci vyhoštění v tuto chvíli u žalobce nemůže dojít, neboť mu byly přiznány důvody vycestování znemožňující (§ 179 zákona).

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Ve vyjádření k žalobě žalovaný uvedl, že žalobce dne 11.11.2009 podal žalobu ke krajskému soudu ve věci azylu bez odkladného účinku a dne 13.5.2010 nabylo právní moci zamítnutí žaloby krajským soudem, dne 19.5.2010 nabylo právní moci zastavení řízení o azylu a podle § 25 písm. i) zákona o azylu pro nepřipustnost. Dále žalobce podal dne 24.5.2010 kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu s odkladným účinkem, dne 14.2.2011 nabylo právní moci odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost Nejvyšším správním soudem ve věci řízení o udělení mezinárodní ochrany. Ve svém vyjádření žalobce uvedl, že opustil Českou republiku v průběhu května 2011 do Spolkové republiky Německo, tedy v době kdy již řízení o mezinárodní ochraně bylo skončeno a mezinárodní ochrana mu udělena nebyla. Z toho důvodu mu skončila platnost víza za účelem strpění pobytu v souladu s § 78 odst. 3 zákona o azylu, kde je uvedeno, že platnost víza za účelem strpění pobytu zaniká dnem nabytí právní moci rozhodnutí soudu o kasační stížnosti nebo vycestováním z území. Svým jednáním tak porušil povinnost stanovenou v § 54 odst. 2 zákona o azylu vycestovat z území ve lhůtě stanovené ve výjezdním příkazu podle zvláštního předpisu, nebyl-li mu výjezdní příkaz udělen, do 30 dnů ode dne pravomocného ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany. Dále porušil povinnost stanovenou v § 78 odst. 3 zákona o azylu dostavit se do 15 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o kasační stížnosti na policii za účelem vyznačení zániku platnosti víza za účelem strpění pobytu. Svým dalším pobytem na území České republiky porušil žalobce povinnost stanovenou v zákoně o pobytu cizinců, jelikož zánikem platnosti víza za účelem strpění uděleného v souladu se zákonem o azylu se jeho pobyt na území řídí a posuzuje dle zákona o pobytu cizinců. Tím, že pobýval od 14.2.2011, kdy nabylo právní moci odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost Nejvyšším správním soudem ve věci řízení o udělení mezinárodní ochrany, nejméně do konce dubna 2011, porušil povinnost stanovenou v § 103 písm. n) zákona o pobytu cizinců pobývat na území pouze s platným cestovním dokladem a vízem, pokud tento zákon nestanoví jinak. Z vyjádření žalobce jako účastníka řízení vyplývá, že v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany nepožádal o možnost dobrovolné repatriace - dobrovolného návratu. Dále z vyjádření vyplývá, že ukončení řízení o azylu mu bylo doručeno poštou do Příbrami na adresu, kde bydlel. Podle § 124b odst. 6 písm. a), b) zákona o pobytu cizinců se odstavec 1 se nepoužije, a) je-li důvod zajištění podle odstavce 1 písm. b) nebo c) zjištěn na hraničním přechodu při vycestování cizince z území, nebo b) má-li cizinec přepravní doklad pro vycestování z území (letenku, jízdenku), ale nemohl vycestovat ve lhůtě podle odstavce 1 písm. b) z důvodů na jeho vůli nezávislých. Ani jednu z těchto zákonných podmínek žalobce nesplňoval, proto se žalovaný domnívá, že zajištění žalobce je v souladu se zákonem. Žalovaný dále uvedl, že se domnívá, že doba zajištění 90 dnů je náležitě odůvodněna, v odůvodnění také uvádí, že nastanou-li skutečnosti uvedené v § 127 zákona o pobytu cizinců, bude zajištění bezodkladně ukončeno i před uplynutím lhůty 90 dnů.

Vzhledem k tomu, že žalobce i žalovaný souhlasili s rozhodnutím o věci samé bez jednání, rozhodl soud v souladu s § 51 odst. 1 zák.č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s.ř.s.), o věci samé bez jednání.

V souladu s § 75 odst. 1, 2 s.ř.s., vycházel soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě.

Podle § 124b odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců policie zajistí na dobu nezbytně nutnou cizince staršího 15 let, který nevyužil možnosti dobrovolné repatriace podle zvláštního právního předpisu, za účelem jeho vycestování z území, jestliže nevycestoval po pravomocném ukončení řízení ve věci mezinárodní ochrany z území ve lhůtě stanovené výjezdním příkazem nebo ve lhůtě do 30 dnů, nebyl-li cizinci výjezdní příkaz udělen. V souladu s ustanovením § 124b odst. 4 zákona o pobytu cizinců policie v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy vycestování cizince. Je-li to nezbytné k pokračování přípravy vycestování cizince z území, je policie oprávněna dobu trvání zajištění prodloužit, a to i opakovaně.

Z ustanovení § 124b odst. 1 písm. b) ve spojení z odst. 4 téhož ustanovení vyplývá, že smyslem zajištění cizince je omezit jeho osobní svobodu za účelem přípravy a realizace jeho vycestování. Z ustanovení § 124b odst. 4 zákona o pobytu cizinců je patrná i nezbytnost minimalizace doby trvání zajištění. Zajištění by mělo trvat toliko po dobu nezbytnou pro přípravu vycestování. Při stanovení doby zajištění je totiž nezbytné vycházet z předpokládané složitosti přípravy vycestování cizince a současně prodloužit tuto dobu je možné pouze tehdy, je-li to nezbytné pro pokračování přípravy vycestování. Celková časová omezení doby zajištění jsou dále uvedena v § 125 zákona o pobytu cizinců.

V případě žalobce žalovaný jednak shledal, že jsou v případě žalobce splněny podmínky pro jeho zajištění podle § 124b odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, současně stanovil podle § 125 odst. 1 téhož zákona dobu zajištění v délce 90 dnů od okamžiku osobní svobody. Délku zajištění žalovaný odůvodnil takto: *„tímto rozhodnutím Vám byla stanovena doba zajištění na 90 (devadesát dnů), a to s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění. Skutečností, že nedisponujete platným cestovním dokladem, tak aby bylo uskutečnitelné vyhoštění v době trvání zajištění. Složitost přípravy výkonu rozhodnutí vychází ze skutečnosti, že správní orgán je povinen o toto požádat Ředitelství služby cizinecké policie, které toto realizuje. Ředitelství služby cizinecké policie bude zařizovat na Vašem zastupitelském úřadě vydání Vašeho cestovního dokladu a další věci s tím spojené, jako je například ověření totožnosti Vaším zastupitelským úřadem ve Vašem domovském státě Syrské arabské republiky. Správní orgán ohledně stanovení doby zajištění vychází ze zkušeností a praxe již realizovaných vyhoštění, kde se toto v některých případech nepodařilo realizovat ani do 90-ti dnů. Nastanou-li skutečnosti uvedené v § 127 zákona o pobytu cizinců na území České republiky, Vaše zajištění bude bezodkladně ukončeno, tímto se rozumí, Vaše zajištění nemusí trvat 90 dnů.“*

Z provedené citace napadeného rozhodnutí je zřejmé, že žalovaný pochybil, když při stanovení doby zajištění nevycházel z ustanovení § 124b odst. 4 zákona o pobytu cizinců, tj. nestanovil dobu trvání zajištění s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy vycestování cizince, nýbrž zcela nesprávně s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění. Ač byl žalovaný povinen postupovat podle § 124b

odst. 4 zákona o pobytu cizinců, postupoval nesprávně podle § 124 odst. 3 téhož zákona, aniž by byl žalobce zajištěn za účelem správního vyhoštění.

Ač je zmíněné pochybení žalovaného samo o sobě zásadním z hlediska nepřipustného zásahu do osobní svobody žalobce, dopustil se žalovaný ještě zásadnějšího pochybení, když žalobce zajistil za účelem vycestování za situace, kdy téhož dne, kdy vydal napadené rozhodnutí, tj. 15.11.2011, vydal pod č.j. KRPP-80946-15/ČJ-2011-030022, rozhodnutí, kterým žalobci uložil správní vyhoštění a současně vyslovil: „Dle § 120a zákona o pobytu cizinců, rozhodl správní orgán, že se na K. A. (alias J. R., 1.1.1985), nar. X, st. přísl. S., vztahuje důvod znemožňující vycestování dle § 179 zákona o pobytu cizinců.“ Žalovaný se opíral o závazné stanovisko k možnosti vycestování cizince vydané téhož dne, tj. 15.11.2011, Ministerstvem vnitra, ve kterém bylo krom jiného uvedeno: „Na základě posouzení výpovědi výše jmenovaného cizince dospěl správní orgán OAMP MV ČR k závěru, že by ve vlasti v důsledku aktuálně vzniklé nepřehledné situace v zemi původu žadatele, mohlo dojít k ohrožení jeho života či lidské důstojnosti, přičemž i on sám se obává návratu.“

Žalobce tak byl zajištěn za účelem přípravy a realizace jeho vycestování za situace, kdy k přípravě a realizaci jeho vycestování nemůže vůbec dojít, neboť jeho vycestování není možné. Za této situace žalovaný nebyl vůbec oprávněn žalobce zajistit podle § 124b odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, neboť pro to nebyly splněny zákonné podmínky. Vycestování žalobce totiž není vůbec na pořadu dne, resp. alespoň do nejisté doby, kdy se situace v zemi původu stane slovy ministerstva „přehlednou“. Za současné situace nelze činit žádné kroky za účelem žalobcova vycestování, tj. ani žalobce za účelem vycestování zajistit. Soud v této souvislosti připomíná, že podle § 120a odst. 4 zákona o pobytu cizinců, není-li vycestování cizince podle odstavce 1 nebo 2 možné, policie tuto skutečnost uvede v rozhodnutí o správním vyhoštění a cizinci udělí vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území (§ 33 odst. 3). Teprve pominou-li důvody znemožňující cizinci vycestování, policie vydá nové rozhodnutí ve věci podle zvláštního právního předpisu. Dnem nabytí právní moci tohoto rozhodnutí zaniká platnost víza uděleného podle § 33 odst. 3 nebo povolení k dlouhodobému pobytu za účelem strpění pobytu na území; policie cizinci udělí výjezdní příkaz a stanoví lhůtu, ve které je povinen vycestovat z území.

K obdobnému závěru jako zdejší soud dospěl, ve vztahu k zajištění cizince za účelem správního vyhoštění, Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 15.4.2009, č.j. 1 As 12/2009-61 (dostupný na www.nssoud.cz), kde uvedl, že „je třeba trvat na tom, aby správní orgány při rozhodování o zajištění cizince zvážily, zda je výkon správního vyhoštění alespoň potenciálně možný“.

Soud neshledal důvodnou námitku žalobce o nemožnosti využití dobrovolné repatriace.

Podle § 54a odst. 2 písm. c) zákona o azylu Ministerstvo může nést, je-li to ve veřejném zájmu, náklady spojené s dobrovolným návratem cizince na základě jeho písemné žádosti podané do 24 hodin po nabytí právní moci rozhodnutí o kasační stížnosti do země původu nebo do jiného státu.

Z vyjádření žalobce v průběhu správního řízení jednak nevyplývá, že by se chtěl dobrovolně navrátit do země svého původu a v té souvislosti požádat o úhradu nákladů s tím spojených, ostatně jeho obava z návratu byla jedním z důvodů pro vyslovení závěru o jeho nemožnosti vycestování, jednak o zajištění repatriace, resp. o náhradu nákladů spojených s dobrovolnou repatriací, lze požádat pouze do 24 hodin po nabytí právní moci rozhodnutí o kasační stížnosti. Žalobce nepochyboval, že rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o jeho kasační stížnosti nabylo právní moci. Skutečnost, kdy se žalobce o nabytí právní moci dozvěděl, bylo-li rozhodnutí Nejvyššího správního soudu doručeno k rukám jeho zástupce, advokáta, je z pohledu ustanovení § 54a odst. 2 písm. c) zákona o azylu nerozhodná. Toto tvrzení proto na skutečnosti nepodání žádosti ve lhůtě 24 hodin po nabytí právní moci rozhodnutí o kasační stížnosti nemůže nic změnit.

Vzhledem k tomu, že žaloba byla důvodná, soud napadené rozhodnutí zrušil pro nezákonnost (§ 78 odst. 1 s.ř.s.). S ohledem na zrušení napadeného rozhodnutí, soud současně vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s.ř.s.). Správní orgán je v dalším řízení vázán právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).

Podle § 60 odst. 1 s.ř.s. by měl právo na náhradu nákladů řízení před soudem žalobce, neboť měl plný úspěch ve věci. Vzhledem k tomu, že žalobci žádné náklady řízení nevznikly, od soudního poplatku byla osvobozen a nebyl zastoupen advokátem, popřípadě jinou osobou, která vykonává specializované právní poradenství podle zvláštních zákonů (§ 35 odst. 2 s.ř.s.), rozhodl soud, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Krajského soudu v Plzni. Lhůta je zachována i tehdy, byla-li kasační stížnost podána u Nejvyššího správního soudu. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud (§ 12 odst. 1, § 102, § 106 odst. 2 a 4 s.ř.s.).

V Plzni dne 20. prosince 2011

Za správnost vyhotovení: Kovářiková

JUDr. Zdeněk Pivoňka, v.r.
předseda senátu